

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v listopadu 2011 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v listopadu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 926 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 494 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 244 podniků obchodu a 646 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v listopadu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** snížilo. 40,8 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 53,7 % jako uspokojivou a 5,5 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 53,8 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 6,3 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů, výroby koksů a rafinovaných ropných produktů, výroby nábytku a zpracování dřeva. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 39,9 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové i zahraniční poptávky** se téměř nezměnilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 87 % tržeb, respondenti s 3 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 10 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 85,2 % tržeb, jako nízká u respondentů s 11,4 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 3,4 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 83,8 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 13 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 3,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 81,5 % tržeb, u 14,8 % za nízkou a u 3,7 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 14,1 % tržeb, poklesla u 11,9 % podniků a u podniků se 74 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 13 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 11,7 % a neměnnost podniků se 75,3 % tržeb.

Zásoby se podle respondentů zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 88,9 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 6,9 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 4,2 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 91,9 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příští tři měsíce jsou nižší než v říjnu, pro příštích šest měsíců se téměř nezměnila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 6 % a zhoršení respondenti s 8,7 % tržeb, beze změny s 85,3 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 5,5 % respondentů, u 9,9 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 84,6 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích **šest měsíců** respondenti s 13,3 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 10,1 % a respondenti představující 76,6 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 74,4 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 14,1 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 11,5 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 67 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 18,3 % a se snížením respondenti s 14,7 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 13,1 % tržeb, snížení očekává 15,5 % respondentů a neměnnost 71,4 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 9,9 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 76,5 % za celý soubor a snížení exportu očekává 13,6 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 11,2 % tržeb, pokles respondenti s 15,4 % tržeb a respondenti se 73,4 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 5,4 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 80,3 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky se 14,3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 6,1 % respondentů zvýšení dovozu, 16,3 % snížení a 77,6 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 74,7 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 19,7 % a nedostatečné u podniků se 5,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 72,4 % tržeb, více než dostatečné u 21,2 % a nedostatečné u 6,4 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští **tři měsíce** zpomalení tempa **výrobní činnosti** i **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 15,4 % tržeb, se snížením počítá 10,7 % respondentů a respondenti se 73,9 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 13,9 % tržeb, neměnný vývoj 74,1 % respondentů a pokles výroby 12 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 18,3 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 68,1 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky se 13,6 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 29,1 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 11,3 % tržeb a s neměnností u 59,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 25,1 % tržeb, snížit u 12,8 % tržeb a 62,1 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 20,6 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,5 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 88,9 % počtu respondentů, u 5,6 % selepší a u 5,5 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 44,6 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9,3 % a snížení 15,4 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,7 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** vyplývá, že pro rok 2011 předpokládají respondenti meziroční růst investic o zhruba 7 % a pro rok 2012 zpomalení růstu na zhruba 4 %. Investice se ale budou až ze čtyř pětina týkat obnovy výrobních zařízení, méně pak rozšíření výrobních kapacit a pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo o 2,3 bodu a oproti hodnotám v listopadu 2010 je o 7,3 bodu nižší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné **ekonomické situace** v listopadu oproti minulému měsíci snížilo. Stále nízké hodnocení **celkové poptávky** se dále snížilo. V listopadu hodnotilo 16,2 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 71,2 % jako uspokojivou a 12,6 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků se 11,4 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 19,5 % respondentů a u ostatních (s 69,1 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 43 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,6 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 56,4 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 7,2 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou téměř stejná jako v říjnu, pro příštích **šest měsíců** jsou nižší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 75,3 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 4,6 % stavebních prací a zhoršení s 20,1 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 4,9 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 26 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 69,1 % respondentů.

Pro příští **tři měsíce** respondenti očekávají zpomalení vývoje **stavební činnosti** při téměř neměnné **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 2,6 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 42,4 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 55 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 65,2 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 0,8 % respondentů a snížení 34 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 73,6 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 54,2 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 1,7 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 24,7 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 45,4 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,9 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 3,5 % své produkce, neměnnost u 83,4 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 13,1 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 30 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,1 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 56,1 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 7,3 % a snížení 9,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,5 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově v listopadu meziměsíčně snížilo o 1 bod, ale je o 5,5 bodu vyšší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v listopadu ve srovnání se říjnem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v listopadu **ekonomickou situaci** svého podniku 28 % respondentů, 61,9 % jako odpovídající sezóně a 10,1 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v listopadu téměř nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 92,1 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6,6 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 26,4 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 71 % tržeb a s 2,6 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 65,4 % respondentů, 26,3 % očekává růst a 8,3 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 74,2 % tržeb, 8,2 % předpokládá pokles a 17,6 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** jsou nižší než v říjnu. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 41 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 47,2 % žádné změny nepředpokládají a 11,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně snížilo o 4 body a v meziročním srovnání je o 0,4 bodu vyšší než v listopadu 2010.

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v listopadu ve srovnání se říjnem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 43,5 % respondentů jako dobrou, 51 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 5,5 % jako špatnou.

Hodnocení poptávky i její očekávání pro příští tři měsíce se snížilo také. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 26,7 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 65,2 % respondentů a 8,1 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 86,6 % respondentů, růst cen 9 % respondentů a 4,4 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 23,2 % respondentů, neměnnost 65 % a růst počtu zaměstnanců 11,8 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou nižší než v říjnu.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se meziměsíčně snížilo o 5,3 bodu a v meziročním srovnání je o 3 body nižší.